

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer F. Rijkaart
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 15 oktober 2025

betreft Voortgang Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO)

ons kenmerk 178494

Geachte heer Rijkaart,

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 7 juli 2025 met een reactie op de vragen over de voortgang van het instrument uitvoerbaarheidstoets decentrale overheden (UDO).¹ De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA, CDA, D66, PvdD, SP, ChristenUnie** en **OPNL** gezamenlijk hebben naar aanleiding van uw brief een aantal vervolgvragen.

De leden van de bovenstaande fracties danken u voor de beantwoording van de vragen. Deze leden zijn groot voorstander van het toepassen van UDO's en hebben uw antwoorden daarom met belangstelling gelezen. In de Eerste Kamer is afgelopen maanden gewerkt aan een werkwijze om de uitvoerbaarheid van wetgeving beter te kunnen beoordelen. De UDO's spelen daarbij een belangrijke rol.

Overzichtslijst met UDO's

De leden van deze fracties hebben met belangstelling de lijst met de wetten bekeken waarvoor een UDO-traject is doorlopen dan wel nog gaande is. Navraag bij IPO, VNG en de Unie van Waterschappen leert deze leden dat lang niet op alle trajecten waar dat zou moeten een UDO gedaan wordt. Uiteraard hebben deze leden begrip voor het feit dat het inregelen van een UDO ook tijd vraagt. Toch hebben de leden hierover enkele vragen om een beter beeld te krijgen. Betreft dit een lijst met compleet uitgevoerde UDO-trajecten (van het begin tot het einde)? Sommige ministeries ontbreken geheel op de overzichtslijst, terwijl er de afgelopen periode, sinds de verplichte UDO, wel wetgeving naar de Kamer is gestuurd vanuit deze ministeries. Bijvoorbeeld het ministerie van Asiel en Migratie en het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Wat is de reden? Op de lijst wordt gesproken over "afgerond naar de kamer" en "afgerond overig". Wat is het verschil tussen beide en op basis waarvan wordt ervoor gekozen om af te ronden en niet naar de kamer te verzenden?

Weergave UDO-proces en uitkomsten

De UDO-uitkomsten en de beschrijving van het UDO-proces zijn, voor zover überhaupt terug te vinden, niet eenduidig vormgegeven. Hierdoor is de informatievoorziening over de UDO-resultaten, en de verwerking ervan in wet- en regelgeving beperkt navolgbaar en zichtbaar voor alle betrokkenen en Kamerleden. Deelt u deze conclusie? Welke eventuele verbeterpunten ziet u en op welke termijn zijn deze behaald?

¹ Kamerstukken I 2024/25, 29362, AB

datum 15 oktober 2025

ons kenmerk 178494

blad 2

Rollen en verantwoordelijkheden

Bij nieuw beleid en wetgeving die decentrale overheden raakt is het voeren van een UDO een verplichting. U schrijft in uw brief dat u collega's, op basis van de artikelen 116 en 117 van de gemeentewet, kan aanspreken indien niet zowel de bestuurlijke als de financiële gevolgen voor decentrale overheden van beleidsvoornemens onderzocht en beschreven worden. Is dit sinds de invoering van de UDO aan de orde geweest? Zo ja, bij welke wet(ten)? Zo nee, waarom niet aangezien er meerdere voorbeelden van wetten zijn waarin geen, dan wel geen volledige UDO uitgevoerd is. Waren de ambtenaren van uw ministerie niet op de hoogte? Bent u hierover niet geïnformeerd? Kan een ministerie of minister, zonder instemming van de medeoverheden, zelfstandig beslissen dat het uitvoeren van een UDO niet nodig is? Wat is de werkwijze als dit eenzijdig wordt besloten? Wie informeert dan wie? Zijn daar afspraken over gemaakt? Ook over het moment dat dit bestuurlijk gedeeld wordt en de minister van BZK geïnformeerd wordt? Wat zijn de gevolgen van het niet (afdoende) uitvoeren van een UDO? Wie ziet hierop toe?

Samen uit samen thuis

Wat is het moment om een UDO te starten? Is het wenselijk om dat al te doen in de fase van het beleidsvoornemen? Wie bepaalt dit? Is het wenselijk om dit moment gezamenlijk te bepalen? Zo nee, waarom niet? Leidt de UDO, op basis van de ervaringen tot op heden, tot een eerdere betrokkenheid van de medeoverheden bij het beleidsproces? Wat zijn de ervaringen van de verschillende betrokken partijen?

Het systematisch voeren van goed overleg en dialoog met decentrale overheden over de uitkomsten van UDO en artikel 2 FvW-onderzoeken blijven zeer relevant. Vooral ook aan het eind van het proces bij de oordeelsvorming over de uitvoeringsimpact en de omvang van de bekostiging. Wat zijn de ervaringen van de verschillende betrokken partijen?

Evaluatie

De leden van de fracties begrijpen dat de effecten van beleid dat via de UDO tot stand is gekozen inderdaad nu nog niet gemeten kan worden. Een volledige evaluatie is dus nog niet mogelijk. Het evalueren van het proces en de kwaliteit van de samenwerking tussen departementen en decentrale overheden hoeft niet te wachten en kan mogelijk nu al concrete verbeterpunten opleveren. Waarom is daar niet voor gekozen? Graag ontvangen deze leden een toelichting.

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

I.M. Lagas MDR

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken